

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2022/1842

2022 m. rugsėjo 20 d.

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Energijos bendrijos ministrų taryboje, dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/1032 dėl dujų laikymo įtraukimo į Energijos bendrijos *acquis*

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į 2006 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimą 2006/500/EB dėl Energijos bendrijos sutarties sudarymo Europos bendrijos vardu ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Energijos bendrijos sutartį, ypač į jos 79, 24 ir 25 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga yra Energijos bendrijos sutarties šalis;
- (2) Energijos bendrijos sutartį Sąjunga sudarė Sprendimu 2006/500/EB ir ji įsigaliojo 2006 m. liepos 1 d.;
- (3) vienas iš pagrindinių Energijos bendrijos uždavinių – organizuoti ryšius tarp Energijos bendrijos sutarties šalių ir sukurti teisinę bei ekonominę sistemą, apimančią elektros ir dujų sektorius, kaip apibrėžta Energijos bendrijos sutartyje;
- (4) atsižvelgdama į dujų saugyklų svarbą užtikrinant dujų tiekimo saugumą ir į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, Sąjunga skubiai priėmė reglamentą dėl dujų laikymo, t. y. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/1032 ⁽²⁾. Jis turėtų būti skubos tvarka įtrauktas į Energijos bendrijos *acquis*;
- (5) pagal Energijos bendrijos sutarties II antraštinę dalį Komisija turi įgaliojimus siūlyti priemones, susijusias su Energijos bendrijos *acquis* išplėtimu;
- (6) Reglamento (ES) 2022/1032 įtraukimas į Energijos bendrijos *acquis* padeda siekti Energijos bendrijos tikslų ir bus naudingas Energijos bendrijos sutarties susitariančiosioms šalims energijos tiekimo saugumo požiūriu;
- (7) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Energijos bendrijos ministrų taryboje (toliau – Ministrų taryba) dėl Reglamento (ES) 2022/1032 įtraukimo į Energijos bendrijos *acquis*;
- (8) todėl Sąjungos pozicija Ministrų taryboje turėtų būti pagrįsta pridedamu sprendimo projektu;
- (9) atsižvelgiant į tai, kad būtina skubiai reaguoti į situaciją, susijusią su dujų laikymu, šį sprendimą būtina priimti nedelsiant,

⁽¹⁾ OL L 198, 2006 7 20, p. 15.

⁽²⁾ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Energijos bendrijos ministrų taryboje (toliau – Ministrų taryba), yra patvirtinti prie šio sprendimo pridedamą Ministrų tarybos sprendimo projektą.
2. Neesminiams pakeitimams Komisija, atsižvelgusi į Energijos bendrijos sutarties susitariančiųjų šalių prieš arba per Ministrų tarybos sprendimo priėmimo procedūrą pateiktus komentarus, gali pritarti be papildomo Tarybos sprendimo.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2022 m. rugsėjo 20 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. BEK

PROJEKTAS

ENERGIJOS BENDRIJOS MINISTRŲ TARYBOS SPRENDIMAS 2022/.../MC-EnC

... m. ... d.

kuriuo dėl dujų laikymo pritaikomas ir įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1938, pritaikytas ir priimtas Energijos bendrijoje Ministrų tarybos sprendimu 2021/15/MC-EnC, ir Reglamentas (EB) Nr. 715/2009, priimtas ir pritaikytas Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC

ENERGIJOS BENDRIJOS MINISTRŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Energijos bendrijos sutartį, ypač į jos 79, 24 ir 25 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) susitariančiųjų Šalių įsipareigojimai pagal Energijos bendrijos sutarties (toliau – Sutartis) 11 straipsnį turėtų būti suderinti su Europos Sąjungos teisės raida, kartu atsižvelgiant į Energijos bendrijos institucinę sistemą ir konkrečią kiekvienos iš jos susitariančiųjų šalių padėtį;
- (2) atsižvelgdama į dujų saugyklų svarbą užtikrinant dujų tiekimo saugumą ir į Rusijos vykdomą agresijos karą prieš Ukrainą, 2022 m. kovo mėn. Komisija pasiūlė skubų reglamentą dėl dujų laikymo siekdama užtikrinti, kad Europos Sąjunga kitą žiemą būtų pasirengusi dujų tiekimo nutraukimo rizikai;
- (3) 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu, Sąjungos lygmeniu buvo priimtas pagal pagreitintą procedūrą ir įsigaliojo 2022 m. liepos 1 d.;
- (4) vadovaujantis Reglamento (ES) 2022/1032 35 konstatuojamąja dalimi, šis reglamentas turėtų būti skubos tvarka įtrauktas į Energijos bendrijos *acquis* pagal Sutartį;
- (5) todėl reikėtų iš dalies pakeisti Sutarties I priedą, kad būtų atsižvelgta į padarytus energijos *acquis communautaire* pakeitimus. Taip pat būtina prie Sutarties pritaikyti Reglamentą (ES) 2022/1032 ir imtis būtinų priemonių, kad susitariančiosios šalys galėtų jį įgyvendinti;
- (6) 2022 m. liepos 7 d. posėdyje nuolatinė aukšto lygio grupė pritarė pasiūlymui įtraukti Reglamentą (ES) 2022/1032 į Energijos bendrijos *acquis*,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I straipsnis

Sutarties pakeitimai

I priede „Aktų, įtrauktų į Sutartyje „Energijos *acquis communautaire*“ sąrašą“, 6 punktą pakeičiamas taip:

- „6) 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010, pritaikytas ir priimtas 2021 m. lapkričio 30 d. Ministrų tarybos sprendimu 2021/15/MC-EnC ir pritaikytas ... m. ... d. Ministrų tarybos sprendimu Nr. 2022/.../MC-EnC, ir 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005, pritaikytas ir priimtas 2011 m. spalio 6 d. Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC ir pritaikytas 2018 m. sausio 12 d. nuolatinės aukšto lygio grupės sprendimu 2018/01/PHLG-EnC ir ... m. ... d. Ministrų tarybos sprendimu 2022/.../MC-EnC“.

*2 straipsnis***Perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo terminai**

1. Kiekviena susitariančioji šalis iki 2022 m. spalio 1 d. užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai, reglamentai ir administracinės nuostatos, kurias reikia, kad būtų laikomasi reglamentų (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, pritaikytų šiuo sprendimu.
2. Atlikusios perkėlimą į nacionalinę teisę, susitariančiosios šalys nedelsdamos apie tai informuoja Energijos bendrijos sekretoriatą ir Energijos bendrijos sekretoriatui pateikia nacionalinės teisės nuostatų, kurias jos priima šio sprendimo taikymo srityje, tekstą.

*3 straipsnis***Konkretūs Energijos bendrijoje priimti Reglamento (ES) 2017/1938 pritaikymai**

2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010, pritaikytas ir priimtas 2021 m. lapkričio 30 d. Ministrų tarybos sprendimu 2021/15/MC-EnC, pritaikomas taip:

1) 2 straipsnis papildomas šiais punktais:

- „28. pildymo trajektorija – keli kiekvienos susitariančiosios šalies požeminių dujų saugyklų pildymo tarpiniai tikslai; 2022 metų tikslai nurodyti la priede, o vėlesnių metų nustatomi pagal 6a straipsnį;
29. pripildymo tikslas – privalomas požeminių dujų saugyklų bendros talpos pripildymo lygio tikslas;
30. strateginė saugykla – požeminė saugykla arba požeminės saugyklos dalis, skirta neskystintoms gamtinėms dujoms, kurias įsigyja, valdo ir laiko perdavimo sistemų operatoriai, susitariančiųjų šalių paskirtas subjektas arba įmonė, ir kurios gali būti išleistos tik gavus išankstinį pranešimą arba valdžios institucijos leidimą, ir kurios paprastai išleidžiamos:
- a) didelio tiekimo stygiaus atveju;
 - b) tiekimo sutrikimo atveju arba
 - c) ekstremaliosios situacijos paskelbimo, kaip nurodyta 11 straipsnio 1 dalies c punkte, atveju;
31. balansavimo atsargos – neskystintos gamtinės dujos:
- a) kurias perdavimo sistemos operatoriai arba susitariančiosios šalies paskirtas subjektas įsigyja, valdo ir laiko požeminėje saugykloje tik siekdami vykdyti perdavimo sistemos operatorių funkcijas ir užtikrinti dujų tiekimo saugumą; ir
 - b) kurios paskirstomos tik jei tai būtina siekiant užtikrinti, kad sistema veiktų saugiomis ir patikimomis sąlygomis, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB, pritaikytos ir priimtos Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC, 13 straipsnio ir Komisijos reglamento (ES) Nr. 312/2014, pritaikyto ir priimto nuolatinės aukšto lygio grupės sprendimu 2019/01/PHLG-EnC, 8 ir 9 straipsnių;
32. požeminė dujų saugykla – saugykla, apibrėžta Direktyvos 2009/73/EB, pritaikytos ir priimtos Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC, 2 straipsnio 9 punkte, kuri naudojama gamtinėms dujoms, įskaitant balansavimo atsargas, laikyti ir kuri yra prijungta prie perdavimo ar skirstymo sistemos, išskyrus antžemines sferines saugyklas ar dujų laikymą vamzdyne.“;
- 2) įterpiami šie straipsniai:

„6a straipsnis

Pripildymo tikslai ir pildymo trajektorijos

1. Laikydamosi 2–5 dalių, susitariančiosios šalys ne vėliau kaip kiekvienų metų lapkričio 1 d. pasiekia šiuos jų teritorijoje esančių ir tiesiogiai su rinkos zona jų teritorijoje sujungtų visų požeminių dujų saugyklų bendros talpos pripildymo tikslus:

- a) 2022 m.: 80 %,
- b) nuo 2023 m.: 90 %.

Šios dalies laikymosi tikslais susitariančiosios šalys atsižvelgia į 1 straipsnyje nustatytą tikslą užtikrinti dujų tiekimo saugumą.

2. Nepaisant 1 dalies ir nedarant poveikio kitų susitariančiųjų šalių pareigoms pripildyti atitinkamas požemines dujų saugyklas, kiekvienai susitariančiajai šaliai, kurios teritorijoje yra požeminių dujų saugyklų, nustatomas mažesnis pripildymo tikslas – 35 % atitinkamos susitariančiosios šalies per praėjusius penkerius metus vidutinio metinio suvartotų dujų kiekio.

3. Nepaisant 1 dalies ir nedarant poveikio kitų susitariančiųjų šalių pareigoms pripildyti atitinkamas požemines dujų saugyklas, kiekvienai susitariančiajai šaliai, kurios teritorijoje yra požeminių dujų saugyklų, nustatytas pripildymo tikslas sumažinamas tokiu kiekiu, kuris 2016–2021 m. baziniu laikotarpiu buvo tiktas ES valstybėms narėms ir trečiosioms valstybėms, jei vidutinis dujų išleidimo iš saugyklų laikotarpiu (spalio–balandžio mėn.) tiktas kiekis buvo daugiau kaip 15 TWh per metus.

4. <....>

5. Susitariančioji šalis pripildymo tikslą gali pasiekti iš dalies, įskaičiuojant ir SGD, kurios yra fiziškai laikomos ir prieinamos jos SGD įrenginiuose, jei tenkinamos abi šios sąlygos:

- a) dujų sistemoje yra dideli SGD laikymo pajėgumai, kurie atitinka daugiau kaip 4 % vidutinio per praėjusius penkerius metus nacionaliniu lygiu suvartoto metinio dujų kiekio;
- b) susitariančioji šalis pagal 6b straipsnio 1 dalies a punktą yra įpareigojusi dujų tiekėjus laikyti būtiniausius dujų kiekius požeminėse dujų saugyklose ir (arba) SGD įrenginiuose.

6. Susitariančiosios šalys imasi būtinų priemonių, kad būtų pasiekti tarpiniai tikslai arba būtų užtikrinta, kad jie būtų pasiekti taip:

- a) 2022 metais: kaip nustatyta Ia priede, ir
- b) nuo 2023 m.: pagal 7 dalį.

7. 2023 m. ir vėlesniais metais kiekviena požeminių dujų saugyklų turinti susitariančioji šalis ne vėliau kaip ankstesnių metų rugsėjo 15 d. pateikia Energijos bendrijos sekretoriatui suvestine forma parengtą požeminių dujų saugyklų, esančių jos teritorijoje ir tiesiogiai sujungtų su jos rinkos zona, pildymo trajektorijos projektą su vasario, gegužės, liepos ir rugsėjo tarpiniais tikslais, įskaitant techninę informaciją. Pildymo trajektorija ir tarpiniai tikslai grindžiami vidutine pripildymo norma per praėjusius penkerius metus.

Susitariančiosioms šalims, kurioms pripildymo tikslas pagal 2 dalį yra sumažintas iki 35 % jų vidutinio metinio dujų suvartojamo kiekio, atitinkamai sumažinami ir pildymo trajektorijos tarpiniai tikslai.

Remdamasis kiekvienos susitariančiosios šalies pateikta technine informacija ir atsižvelgdamas į Tiekimo saugumo koordinavimo grupėje atliktą vertinimą, Energijos bendrijos sekretoriatas priima sprendimą, kuriuo kiekvienai susitariančiajai šaliai nustatoma pildymo trajektorija. Prireikus ir, be kita ko, tuo atveju, kai susitariančioji šalis yra pateikusi atnaujintą pildymo trajektorijos projektą, šis sprendimas priimamas ne vėliau kaip ankstesnių metų lapkričio 15 d. Jis grindžiamas bendros dujų tiekimo saugumo padėties įvertinimu, dujų paklausos ir tiekimo raida Energijos bendrijoje bei atskirose susitariančiosiose šalyse ir parengiamas taip, kad būtų užtikrintas dujų tiekimo saugumas, kartu neužkraunant nereikalingos naštos susitariančiosioms šalims, dujų rinkos dalyviams, laikymo sistemos operatoriams ar vartotojams ir nepagrįstai neiškraipant kaimyninėse susitariančiosiose šalyse ir (arba) valstybėse narėse esančių saugyklų konkurencijos.

8. Jeigu tam tikrais metais susitariančioji šalis savo pripildymo tikslo negali įvykdyti iki lapkričio 1 d. dėl vienos ar daugiau jos teritorijoje esančių požeminių dujų saugyklų specifinių techninių charakteristikų, pavyzdžiui, ypač mažų įleidimo rodiklių, tai susitariančiajai šaliai leidžiama jį pasiekti ne vėliau kaip gruodžio 1 d. Susitariančioji šalis ne vėliau kaip lapkričio 1 d. informuoja Energijos bendrijos sekretoriatą, nurodydama vėlavimo priežastis.

9. Pripildymo tikslas netaikomas, kai viena ar daugiau susitariančiųjų šalių, kuriose yra požeminių dujų saugyklų, paskelbia nacionalinę ekstremaliąją situaciją pagal 11 straipsnį ir tol, kol galioja ta situacija.

10. Kiekvienos susitariančiosios šalies kompetentinga institucija nuolat stebi, kaip laikomasi pildymo trajektorijos, ir reguliariai teikia ataskaitas Tiekimo saugumo koordinavimo grupei. Jei tam tikros susitariančiosios šalies lygis daugiau kaip penkiais procentiniais punktais nesiekia pildymo trajektorijos lygio, kompetentinga institucija nedelsdama imasi veiksmingų priemonių jam padidinti. Susitariančiosios šalys informuoja Energijos bendrijos sekretoriatą ir Tiekimo saugumo koordinavimo grupę apie priemones, kurių buvo imtasi.

11. Tuo atveju, kai dėl susitariančiosios šalies reikšmingo ir ilgalaikio nukrypimo nuo pildymo trajektorijos kyla pavojus, kad nebus pasiektas pripildymo tikslas, arba tuo atveju, jei nukrypstama nuo pripildymo tikslo, Energijos bendrijos sekretoriatas, pasikonsultavęs su Tiekimo saugumo koordinavimo grupe ir atitinkama susitariančiąja šalimi, priima rekomendaciją tai susitariančiajai šaliai arba kitoms atitinkamoms susitariančiosioms šalims dėl priemonių, kurių turi būti imamasi nedelsiant.

Jei nukrypimas per vieną mėnesį nuo Energijos bendrijos sekretoriato rekomendacijos gavimo datos reikšmingai nesumažinamas, sekretoriatas, pasikonsultavęs su Tiekimo saugumo koordinavimo grupe ir atitinkama susitariančiąja šalimi, kraštutiniu atveju priima sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad atitinkama susitariančioji šalis imtųsi priemonių, kuriomis nuokrypis būtų veiksmingai ištaisytas, įskaitant, kai tinkama, vieną ar daugiau 6b straipsnio 1 dalyje numatytų priemonių arba bet kokią kitą priemonę, kuri padėtų užtikrinti, kad būtų pasiektas pripildymo tikslas pagal šį straipsnį.

Priimdamas sprendimą dėl to, kokių priemonių turi būti imamasi pagal antrą pastraipą, Energijos bendrijos sekretoriatas atsižvelgia į konkrečią atitinkamų susitariančiųjų šalių padėtį, pavyzdžiui, požeminių dujų saugyklų dydžio ir šalies viduje suvartojamo dujų kiekio santykį, požeminių dujų saugyklų svarbą dujų tiekimo saugumui regione ir visas esamas SGD saugyklas.

Visomis priemonėmis, kurių Energijos bendrijos sekretoriatas imasi siekdamas pašalinti nukrypimus nuo 2022 m. pildymo trajektorijos arba pripildymo tikslo, atsižvelgiama į trumpą šio straipsnio įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu laikotarpį, kuris galėjo prisidėti prie nukrypimo nuo 2022 m. pildymo trajektorijos arba pripildymo tikslo.

Energijos bendrijos sekretoriatas užtikrina, kad priemonėmis, kurių imamasi pagal šią dalį, nebūtų:

- a) viršijama to, kas būtina dujų tiekimo saugumui užtikrinti;
- b) užkraunama neproporcinga našta susitariančiosioms šalims, dujų rinkos dalyviams, laikymo sistemos operatoriams ar vartotojams.

6b straipsnis

Pripildymo tikslų įgyvendinimas

1. Susitariančiosios šalys imasi visų būtinų priemonių, įskaitant finansinių paskatų ar kompensacijų rinkos dalyviams teikimą, kad būtų pasiekti pagal 6a straipsnį nustatyti pripildymo tikslai. Užtikrinamos pripildymo tikslų pasiekimą, susitariančiosios šalys, jei įmanoma, pirmenybę teikia rinkos priemonėms.

Tiek, kiek šiame straipsnyje numatytos priemonės patenka į nacionalinės reguliavimo institucijos pareigų ir įgaliojimų sritį pagal Direktyvos 2009/73/EB, pritaikytos ir priimtose Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC, 41 straipsnį, už tų priemonių priėmimą atsakingos nacionalinės reguliavimo institucijos.

Priemonės, kurių imamasi pagal šią dalį, visų pirma gali apimti šiuos veiksmus:

- a) reikalauti, kad dujų tiekėjai laikytų būtiniausių dujų kiekius saugyklose, įskaitant požemines dujų saugyklas ir (arba) SGD saugyklas, o tie kiekiai būtų nustatomi remiantis dujų tiekėjo saugomiems vartotojams tiekiamu dujų kiekiu;
- b) reikalauti, kad laikymo sistemos operatoriai rinkos dalyviams skelbtų konkursą dėl savo pajėgumų;
- c) reikalauti, kad perdavimo sistemos operatoriai arba susitariančiosios šalies paskirti subjektai pirktų ir valdytų balansavimo atsargas tik tam, kad galėtų vykdyti savo, kaip perdavimo sistemos operatorių, funkcijas ir prirėikus nustatytą pareigą kitiems paskirtiems subjektams siekiant užtikrinti dujų tiekimo saugumą ekstremaliosios situacijos atveju, kaip nurodyta 11 straipsnio 1 dalies c punkte;

- d) kartu su kitomis susitariančiosiomis šalimis naudoti koordinuotas priemonės, pavyzdžiui, SGD pirkimo platformas, siekiant kuo labiau padidinti SGD naudojimą ir sumažinti su infrastruktūra bei reguliavimu susijusias kliūtis, trukdančias bendrai naudoti SGD požeminės dujų saugykloms pripildyti;
- e) naudotis savanoriškais gamtinių dujų bendrų viešųjų pirkimų mechanizmais;
- f) teikti finansines paskatas rinkos dalyviams, įskaitant laikymo sistemos operatorius, pavyzdžiui, sutartis dėl kainų skirtumų, arba rinkos dalyviams kompensuoti pajamų stygių arba dėl jiems kaip rinkos dalyviams, įskaitant laikymo sistemos operatorius, nustatytų pareigų patirtas išlaidas, kurių negalima padengti iš pajamų;
- g) reikalauti, kad laikymo pajėgumų turėtojai naudotų arba atlaisvintų nepanaudotus užsakytus pajėgumus, kartu laikymo pajėgumų nenaudojanti jų turėtoją vis tiek įpareigojant mokėti sutartą kainą už visą laikymo sutarties laikotarpį;
- h) priimti veiksmingas priemones, skirtas viešiesiems ar privatiesiems subjektams pirkti ir valdyti strateginę saugyklą, jei tokios priemonės neiškraipo konkurencijos ir netrikdo tinkamo vidaus rinkos veikimo;
- i) paskirti konkretų subjektą, kuriam pavedama pasiekti pripildymo tikslą tuo atveju, jei pripildymo tikslas kitaip nebūtų pasiektas;
- j) teikti nuolaidas laikymo tarifams;
- k) rinkti pajamas, kurių reikia kapitalo ir veiklos išlaidoms, susijusioms su reguliuojamomis saugyklomis, padengti taikant laikymo tarifus ir renkant paskirtąjį mokestį, įtrauktą į perdavimo tarifus, kurie renkami tik iš išleidimo tose pačiose susitariančiosiose šalyse esantiems galutiniams vartotojams taškų, su sąlyga, kad iš tarifų surinktos pajamos neviršija leidžiamųjų pajamų.

2. Susitariančiosios šalys pagal 1 dalį priima tik tas priemones, kurios būtinos pildymo trajektorijoms įgyvendinti ir pripildymo tikslams pasiekti. Tos priemonės turi būti aiškiai apibrėžtos, skaidrios, proporcingos, nediskriminacinės ir patikrinamos. Dėl jų neturi būti nederamai iškraipoma konkurencija ar trikdomas tinkamas dujų vidaus rinkos veikimas ar keliamas pavojus kitų susitariančiųjų šalių arba Energijos bendrijų dujų tiekimo saugumui.

3. Susitariančiosios šalys imasi visų būtinų priemonių, kad būtų garantuotas esamos infrastruktūros naudojimas nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu ir taip efektyviai užtikrintas dujų tiekimo saugumas. Tomis priemonėmis jokiais aplinkybėmis netrikdomas ir neribojamas tarpvalstybinis saugyklų arba SGD įrenginių naudojimas ir neribojami tarpvalstybiniai perdavimo pajėgumai, paskirstyti pagal Komisijos reglamentą (ES) 2017/459, pritaikytą ir priimtą nuolatinės aukšto lygio grupės sprendimu 2018/06/PHLG-EnC.

4. Įmdamosi priemonių pagal šį straipsnį, susitariančiosios šalys taiko principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, kartu siekdamos savo atitinkamų priemonių tikslų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999, pritaikytą ir priimtą Ministrų tarybos sprendimu 2021/14/MC-EnC.

6c straipsnis

Susitarimai dėl saugyklų ir naštos pasidalijimo mechanizmas

1. Susitariančioji šalis, kurioje požeminių saugyklų nėra, užtikrina, kad rinkos dalyviai toje susitariančiojoje šalyje būtų sudarę susitarimus su požeminės laikymo sistemos operatoriais ar kitais rinkos dalyviais susitariančiosiose šalyse ir (arba) valstybėse narėse, kuriose yra požeminių dujų saugyklų. Tais susitarimais numatoma, kad ne vėliau kaip lapkričio 1 d. būtų galima panaudoti tokį laikomą kiekį, kuris sudaro bent 15 % per praėjusius penkerius metus susitariančiojoje šalyje, kurioje požeminių dujų saugyklų nėra, vidutinio metinio suvartotų dujų kiekio. Tačiau, jei dėl tarpvalstybinio perdavimo pajėgumų ar kitų techninių apribojimų susitariančioji šalis, kurioje požeminių dujų saugyklų nėra, negali visiškai panaudoti 15 % to laikomo kiekio, ta susitariančioji šalis turi laikyti tik techniškai galimus kiekius.

Tuo atveju, kai dėl techninių apribojimų susitariančioji šalis negali laikytis pirmoje pastraipoje nustatytos pareigos ir ta susitariančioji šalis yra nustačiusi pareigą saugoti kitą kurą dujoms pakeisti, pirmoje pastraipoje nurodyta pareiga išimties tvarka gali būti įgyvendinta taikant lygiavertę pareigą laikyti kitą kurą, kuris nėra dujos. Techninių apribojimų egzistavimą ir priemonės lygiavertiškumą turi įrodyti atitinkama susitariančioji šalis.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, susitariančioji šalis, kurioje požeminių saugyklų nėra, su viena ar daugiau susitariančiųjų šalių ir (arba) valstybių narių, kuriose yra požeminių dujų saugyklų, gali sukurti naštos pasidalijimo mechanizmą (toliau – naštos pasidalijimo mechanizmas).

Naštos pasidalijimo mechanizmas grindžiamas atitinkamais naujausio rizikos vertinimo pagal 7 straipsnį duomenimis ir jį taikant atsižvelgiama į visus šiuos parametrus:

- a) finansinės paramos, kuria siekiama remti pripildymo tikslo įgyvendinimą, išlaidas, atėmus išlaidas, susijusias su bet kokių strateginio laikymo pareigų įgyvendinimu;
- b) dujų kiekį, reikalingą saugomų vartotojų poreikiams patenkinti pagal 6 straipsnio 1 dalį;
- c) techninius apribojimus, įskaitant turimus požeminių saugyklų pajėgumus, techninius tarpvalstybinio perdavimo pajėgumus ir išleidimo rodiklius.

Susitariančiosios šalys Energijos bendrijos sekretoriatui ir Tiekimo saugumo koordinavimo grupei praneša apie naštos pasidalijimo mechanizmą ne vėliau kaip ... [du mėnesiai nuo šio sprendimo įsigaliojimo datos]. Jeigu iki tos datos nepasiekiamas sutarimas dėl naštos pasidalijimo mechanizmo, susitariančiosios šalys, kuriose požeminių dujų saugyklų nėra, turi įrodyti, kad jos laikosi 1 dalies reikalavimų, ir atitinkamai apie tai pranešti Energijos bendrijos sekretoriatui ir Tiekimo saugumo koordinavimo grupei.

3. <...>

4. Kad užtikrintų savo pareigų laikyti dujas kitose susitariančiosiose šalyse ir (arba) valstybėse narėse pagal 1 dalį vykdymą arba naštos pasidalijimo mechanizmo įgyvendinimą, susitariančiosios šalys, kuriose požeminių dujų saugyklų nėra, rinkos dalyviams arba perdavimo sistemų operatoriams, priklausomai nuo to, kas aktualu, gali teikti paskatas arba finansinę kompensaciją, kad kompensuotų dėl jų vykdomų laikymo pareigų pagal šį straipsnį prarastas pajamas ar dėl to patiriamas išlaidas, jeigu tokių prarastų pajamų ar tokių išlaidų negalima padengti iš pajamų. Jei paskata arba finansinė priemonė finansuojama iš rinkliavos, ta rinkliava netaikoma tarpvalstybiniam sujungimo taškams.

5. Nepaisant 1 dalies, kai susitariančioji šalis turi savo teritorijoje požeminių dujų saugyklų, kurių bendra talpa yra didesnė nei tos susitariančiosios šalies per metus suvartojamas dujų kiekis, požeminių dujų saugyklų neturinčios susitariančiosios šalys, turinčios prieigą prie tų saugyklų, arba:

- a) užtikrina, kad laikomas kiekis ne vėliau kaip lapkričio 1 d. atitiktų bent praėjusių penkerių metų laikymo pajėgumų naudojimo vidurkį, kuris nustatomas, *inter alia*, atsižvelgiant į srautus dujų išleidimo sezonu per praėjusius penkerius metus iš susitariančiųjų šalių, kuriose yra saugyklos, arba
- b) įrodo, kad buvo užsakyti laikymo pajėgumai, lygiaverčiai pagal a punkte nustatytą pareigą nustatytam kiekiui.

Jeigu susitariančioji šalis, kurioje požeminių dujų saugyklų nėra, gali įrodyti, kad buvo užsakyti laikymo pajėgumai, lygiaverčiai pagal pirmos pastraipos a punkte nustatytą pareigą nustatytam kiekiui, taikoma 1 dalis.

Pareiga pagal šią dalį neturi viršyti 15 % per praėjusius penkerius metus atitinkamoje susitariančiojoje šalyje vidutinio metinio suvartotų dujų kiekio.

6. <...>.

6d straipsnis

Stebėseną ir vykdymo užtikrinimas

1. Laikymo sistemos operatoriai kiekvienos susitariančiosios šalies, kurioje yra atitinkamos požeminės dujų saugyklos, kompetentingai institucijai ir, jei taikytina, tos susitariančiosios šalies paskirtam subjektui (toliau – paskirtasis subjektas) praneša pripildymo lygį taip:

- a) 2022 m.: dėl kiekvieno la priede nustatyto tarpinio tikslo ir
- b) nuo 2023 m.: kaip nustatyta pagal 6a straipsnio 4 dalį.

2. Kiekvienos susitariančiosios šalies kompetentinga institucija ir, jei taikytina, paskirtasis subjektas kiekvieno mėnesio pabaigoje vykdo jų teritorijoje esančių požeminių dujų saugyklų pripildymo lygių stebėseną ir nepagrįstai nedelsdami praneša rezultatus Energijos bendrijos sekretoriatui.

Energijos bendrijos sekretoriatas prireikus gali pakviesti Energijos bendrijos reguliavimo tarybą padėti vykdyti tokią stebėseną.

3. Remdamasis kiekvienos susitariančiosios šalies kompetentingos institucijos ir, jei taikytina, paskirtojo subjekto pateikta informacija, Energijos bendrijos sekretoriatas reguliariai teikia ataskaitas Tiekimo saugumo koordinavimo grupei.

4. Tiekimo saugumo koordinavimo grupė padeda Energijos bendrijos sekretoriatui vykdyti pildymo trajektorijų ir pripildymo tikslų stebėseną ir parengia Energijos bendrijos sekretoriatui gaires dėl tinkamų priemonių, kuriomis būtų užtikrintas reikalavimų laikymasis tuo atveju, jei susitariančiosios šalys nukrypsta nuo pildymo trajektorijų arba nepasiekia pripildymo tikslų.

5. Susitariančiosios šalys imasi būtinų priemonių, kad būtų laikomasi pildymo trajektorijų ir būtų pasiekti pripildymo tikslai, taip pat užtikrinta, kad rinkos dalyviai įgyvendintų laikymo pareigas siekiant tų trajektorijų ir tikslų, be kita ko, tiems rinkos dalyviams nustatydamos pakankamai atgrasomas sankcijas ir baudas.

Susitariančiosios šalys nedelsdamos informuoja Energijos bendrijos sekretoriatą apie vykdymo užtikrinimo priemones, kurių imtasi pagal šią dalį.

6. Tais atvejais, kai turi būti keičiamasi neskelbtina komercine informacija, Energijos bendrijos sekretoriatas gali sušaukti Tiekimo saugumo koordinavimo grupės posėdžius, kuriuose dalyvauja tik jis pats ir susitariančiosios šalys.

7. Keičiamasi tik ta informacija, kuri yra būtina siekiant vykdyti šio reglamento laikymosi stebėseną.

Energijos bendrijos sekretoriatas, nacionalinės reguliavimo institucijos ir susitariančiosios šalys užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos, gautos vykdant jų pareigas, konfidencialumą.“;

3) 7 straipsnis pritaikomas taip:

a) 4 dalis papildoma šiuo punktu:

„g) atsižvelgiant į tiekimo iš vieno šaltinio užsitęsio sutrikimo scenarijus.“;

b) 5 dalies antrojo sakinio pabaigoje „Bendri nacionaliniai rizikos vertinimai parengiami pagal atitinkamą IV arba V priede pateiktą šabloną. Prireikus valstybės narės gali įtraukti papildomą informaciją“ įrašomas šis tekstas:

„kaip antai apie ENTSO-G visos Sąjungos mastu rengiamą imitavimo bandymą, per kurį imituojami dujų tiekimo ir infrastruktūros veikimo sutrikimo scenarijai, atliekamą pagal 1 dalį.“;

4) įterpiamas šis straipsnis:

„17a straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Iki 2023 m. birželio 1 d. ir kasmet po to Energijos bendrijos sekretoriatas Ministrų tarybai teikia ataskaitas, kuriose pateikiama:

- a) priemonių, kurių ėmėsi susitariančiosios šalys siekdamos vykdyti dujų laikymo pareigas, apžvalga;
- b) laiko, kurio reikia Reglamento (EB) Nr. 715/2009, pritaikyto ir priimto Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC, 3a straipsnyje nustatyti sertifikavimo procedūrai, apžvalga;
- c) priemonių, kurių Energijos bendrijos sekretoriatas paprašė imtis siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi pildymo trajektorijų ir pasiekti pripildymo tikslai, apžvalga;
- d) šio reglamento taikymo galimo poveikio dujų kainoms ir galimam dujų sutaupymui, kiek tai susiję su 6b straipsnio 4 dalimi, analizė.“;
- 5) 20 straipsnis papildomas šia dalimi:
- „4. 6a–6d straipsniai netaikomi Juodkalnijai, Kosovui* ir Sakartvelui tol, kol jos nėra tiesiogiai prisijungusios prie bet kurios kitos susitariančiosios šalies jungtinės dujų sistemos.“;
- 6) 22 straipsnis papildomas šia dalimi:
- „2 straipsnio 27–31 punktai, 6a–6d straipsniai, 17a straipsnis, 20 straipsnio 4 dalis ir Ia priedas taikomi iki 2025 m. gruodžio 31 d.“;
- 7) įterpiamas Ia priedas:

„Ia PRIEDAS (*):

2022 m. pildymo trajektorija su tarpiniais tikslais ir pripildymo tikslas požeminių dujų saugyklų turinčioms susitariančiosioms šalims

Susitariančioji šalis	Rugsėjo 1 d. tarpinis tikslas	Spalio 1 d. tarpinis tikslas	Lapkričio 1 d. pripildymo tikslas
RS	60	70	80 %
UA	60	70	80 %

(*) Šis priedas taikomas priklausomai nuo kiekvienai susitariančiajai šaliai pagal šį reglamentą, visų pirma jo 6a, 6b ir 6c straipsnius, nustatytų *pro rata* pareigų. Susitariančiųjų šalių, kurioms taikoma 6a straipsnio 2 dalis, atžvilgiu *pro rata* tarpiniai tikslai apskaičiuojami lentelėje nurodytą vertę dauginant iš 35 % ribos ir rezultatą padalijant iš 80 %.“.

4 straipsnis

Konkretūs Reglamento (EB) Nr. 715/2009, pritaikyto ir priimto Energijos bendrijoje, pritaikymai

Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005, pritaikytas ir priimtas 2011 m. spalio 6 d. Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC ir pritaikytas 2018 m. sausio 12 d. nuolatinės aukšto lygio grupės sprendimu Nr. 2018/01/PHLG-EnC, pritaikomas taip:

- 1) įterpiamas šis straipsnis:

„3a straipsnis

Laikymo sistemos operatorių sertifikavimas

1. Susitariančiosios šalys užtikrina, kad kiekvieną laikymo sistemos operatorių, įskaitant visus perdavimo sistemos operatoriaus kontroliuojamus laikymo sistemos operatorius, šiame straipsnyje nustatyta tvarka sertifikuotų nacionalinė reguliavimo institucija arba kita atitinkamos susitariančiosios šalies pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1938, pritaikyto ir priimto Ministrų tarybos sprendimu 2021/15/MC-EnC, 3 straipsnio 2 dalį paskirta kompetentinga institucija (toliau abiem atvejais – tvirtinančioji institucija).

Šis straipsnis taikomas ir perdavimo sistemos operatorių kontroliuojamiems laikymo sistemų operatoriams, kurie jau yra sertifikuoti pagal veiklos rūšių atskyrimo taisykles, nustatytas Direktyvos 2009/73/EB, pritaikytos ir priimtos Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC, 9, 10 ir 11 straipsniuose.

2. Tvirtinančioji institucija priima laikymo sistemos operatorių, eksploatuojančių požemines dujų saugyklas, kurių talpa viršija 3,5 TWh, jei visos saugyklos, nepriklausomai nuo laikymo sistemos operatorių skaičiaus, 2021 m. kovo 31 d. ir 2022 m. kovo 31 d. vidutiniškai buvo pripildytos mažiau nei 30 % jų didžiausios talpos, sertifikavimo sprendimo projektą ne vėliau kaip ... [150 darbo dienų nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos] arba per 150 darbo dienų nuo pranešimo pagal 9 dalį gavimo dienos.

Tvirtinančioji institucija deda visas pastangas, kad pirmoje pastraipoje nurodytų laikymo sistemos operatorių sertifikavimo sprendimo projektas būtų pateiktas ne vėliau kaip 2023 m. sausio 1 d.

Visų kitų laikymo sistemos operatorių sertifikavimo sprendimo projektą tvirtinančioji institucija priima ne vėliau kaip ... [18 mėnesių nuo šio iš dalies sprendimo įsigaliojimo datos] arba per 18 mėnesių nuo pranešimo pagal 8 arba 9 dalį gavimo dienos.

3. Svarstydamą riziką energijos tiekimo saugumui, tvirtinančioji institucija atsižvelgia į bet kokią riziką dujų tiekimo saugumui nacionaliniu ar Energijos bendrijos lygmeniu, taip pat į visas tokios rizikos švelninimo priemones, kai tokia rizika kyla, *inter alia*, dėl:

- a) valdymo nuosavybės teise, tiekimo ar kitų komercinių ryšių, kurie galėtų turėti neigiamos įtakos laikymo sistemos operatoriaus paskatoms ir gebėjimui pripildyti požeminę dujų saugyklą;
- b) Energijos bendrijos teisių ir pareigų, susijusių su trečiąja valstybe ir kylančių iš tarptautinės teisės;
- c) atitinkamų susitariančiųjų šalių teisių ir pareigų trečiosios valstybės atžvilgiu, kylančių pagal atitinkamų susitariančiųjų šalių su viena ar daugiau trečiųjų valstybių sudarytus susitarimus, jei tie susitarimai atitinka Energijos bendrijos teisę, arba
- d) visų kitų ypatingų konkretaus atvejo faktų ir aplinkybių.

4. Jei tvirtinančioji institucija padaro išvadą, kad asmuo, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja laikymo sistemos operatorių arba turi kokių nors teisių jo atžvilgiu, kaip nurodyta Direktyvos 2009/73/EB, pritaikytos ir priimtos Ministrų tarybos sprendimu 2011/02/MC-EnC, 9 straipsnyje, galėtų kelti riziką Energijos bendrijos arba kurios nors susitariančiosios šalies energijos tiekimo saugumui arba esminiems saugumo interesams, tvirtinančioji institucija atsisako išduoti sertifikatą. Alternatyviai, tvirtinančioji institucija gali nuspręsti išduoti sertifikatą nustatydamą sąlygas, kuriomis užtikrinama, kad bus pakankamai sušvelninta rizika, kuri galėtų turėti neigiamos įtakos požeminių dujų saugyklų pripildymui, jei tų sąlygų praktinis įgyvendinimas gali būti visiškai užtikrintas taikant veiksmingo įgyvendinimo ir stebėsenos priemones. Tokios sąlygos gali apimti, visų pirma, reikalavimą, kad laikymo sistemos savininkas ar laikymo sistemos operatorius perduotų laikymo sistemos valdymą.

5. Jei tvirtinančioji institucija padaro išvadą, kad rizika dėl dujų tiekimo negali būti sušvelninta taikant pagal 4 dalį nustatytas sąlygas, be kita ko, reikalaujant, kad laikymo sistemos savininkas ar laikymo sistemos operatorius perduotų laikymo sistemos valdymą, ir todėl atsisako išduoti sertifikatą, ji:

- a) reikalauja, kad laikymo sistemos savininkas ar laikymo sistemos operatorius, arba bet kuris asmuo, kuris, jos nuomone, galėtų kelti riziką Energijos bendrijos ar kurios nors susitariančiosios šalies energijos tiekimo saugumui arba esminiems saugumo interesams, perleistų turimas laikymo sistemos savininko ar laikymo sistemos operatoriaus akcijas ar jo atžvilgiu turimas teises ir nustato tokio perleidimo terminą;
- b) kai tikslinga, nurodo taikyti laikinas priemones, kad būtų užtikrinta, jog toks asmuo iki akcijų ar teisių perleidimo negalėtų kontroliuoti to laikymo sistemos savininko ar laikymo sistemos operatoriaus ar turėti jo atžvilgiu teisių, ir

c) nustato atitinkamas kompensacines priemones pagal nacionalinę teisę.

6. Tvirtinančioji institucija nedelsdama praneša Energijos bendrijos sekretoriatui apie savo sertifikavimo sprendimo projektą ir pateikia visą susijusią informaciją.

Energijos bendrijos sekretoriatas savo privalomą nuomonę dėl sertifikavimo sprendimo projekto tvirtinančiajai institucijai pateikia per 25 darbo dienas nuo tokio pranešimo. Tvirtinančioji institucija laikosi Energijos bendrijos sekretoriato nuomonės.

7. Tvirtinančioji institucija priima sertifikavimo sprendimą per 25 darbo dienas nuo Energijos bendrijos sekretoriato nuomonės gavimo dienos.

8. Prieš pradėdant eksploatuoti pastatytą naują požeminę dujų saugyklą, laikymo sistemos operatorius sertifikuojamas pagal 1–7 dalis. Laikymo sistemos operatorius praneša tvirtinančiajai institucijai apie savo ketinimą pradėti eksploatuoti saugyklą.

9. Laikymo sistemos operatoriai atitinkamai tvirtinančiajai institucijai praneša apie visus planuojamus sandorius, dėl kurių reikėtų iš naujo įvertinti jų atitiktį 1–4 dalyse nustatytiems sertifikavimo reikalavimams.

10. Tvirtinančiosios institucijos nuolat stebi, ar laikymo sistemos operatoriai laikosi 1–4 dalyse nustatytų sertifikavimo reikalavimų. Jos pradeda sertifikavimo procedūrą tokiais atitiktį pakartotinai įvertinti **bet kuriomis** iš šių aplinkybių:

- a) gavusios laikymo sistemos operatoriaus pranešimą pagal 8 arba 9 dalį;
- b) savo iniciatyva, jei sužino, kad dėl planuojamo laikymo sistemos operatoriaus atžvilgiu turimų teisių arba tam operatoriui daromos įtakos pasikeitimo galėtų būti nesilaikoma 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų reikalavimų;
- c) gavusios pagrįstą Energijos bendrijos sekretoriato prašymą.

11. Susitariančiosios šalys imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų tęstinį požeminių dujų saugyklų eksploatavimą savo atitinkamoje teritorijoje. Tų požeminių dujų saugyklų eksploatavimas gali būti nutrauktas tik tuo atveju, jei nebetenkinami techniniai ir saugumo reikalavimai arba jei tvirtinančioji institucija, atlikusi vertinimą ir atsižvelgdama į Energijos bendrijos sekretoriato nuomonę, padaro išvadą, kad dėl tokio nutraukimo dujų tiekimo saugumas Energijos bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nebus susilpnintas.

Jei nutraukti eksploatavimo neleidžiama, kai tikslinga, imamasi atitinkamų kompensacinių priemonių.

12. Energijos bendrijos sekretoriatas gali priimti gaires dėl šio straipsnio taikymo.

13. Šis straipsnis netaikomas SGD įrenginių dalims, kurios naudojamos laikymo tikslais.“;

2) 13 straipsnis papildomas šia dalimi:

„3. Nacionalinė reguliavimo institucija gali taikyti ne didesnę kaip 100 % nuolaidą įleidimo į požemines dujų saugyklas ir SGD įrenginius taškuose ir išleidimo į tas saugyklas ir tuos įrenginius taškuose pajėgumu grindžiamiems perdavimo ir skirstymo tarifams, nebent ir tik tiek, kiek ta saugykla ar įrenginys, kurie yra prijungti prie daugiau kaip vieno perdavimo ar skirstymo tinklo, naudojami siekiant konkuruoti su sujungimo tašku.

Ši dalis taikoma iki 2025 m. gruodžio 31 d.“.

*5 straipsnis***Įsigaliojimas ir adresatai**

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Šis sprendimas skirtas susitariančiosioms šalims ir Energijos bendrijos institucijoms.

Priimta 2022 m. d.

Ministrų tarybos vardu
Pirmininkas
